

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.10.72>

УДК 37.07 : 005.33

Д. М. Бабенко,
аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6513-5497>

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПОТЕНЦІАЛ ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

D. Babenko,
Postgraduate student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

CONCEPTUAL APPROACH TO DEFINING THE CONCEPT OF “POTENTIAL OF A RESEARCH UNIVERSITY”

У представленій статті автор розглянув поняття "потенціал дослідницького університету" за допомогою алгоритму, який включає шість етапів. Першим етапом є збір різноманітних визначень з вітчизняних та зарубіжних джерел. Наступні етапи включають аналіз суті та змісту визначень, оцінювання їх ефективності, і формування власного визначення. В статті розглянуто сім визначень поняття, виділено три підходи до його сутності, та обрано найкращі визначення. Автор провів оцінювання визначень, визначивши три найкращих. На основі аналізу було запропоновано авторське визначення «потенціал дослідницького університету», яке

визначає його структурні елементи та визначає його місце в системі управління потенціалом дослідницького університету. Ця стаття важлива для розуміння та управління поняттям «потенціал дослідницького університету» в сучасному вищому освітньому середовищі.

In the presented article, the author systematically explores the concept of «research university potential» using a six-stage algorithm. The initial step involves collecting diverse definitions from both domestic and international sources. Subsequent stages include the analysis of the essence and content of these definitions, their evaluation, and the formulation of a proprietary definition. The article scrutinizes seven definitions of the concept, identifies three approaches to its essence, and selects the three most exemplary definitions. The author conducts an evaluation of these definitions, pinpointing the most effective ones. Based on this analysis, the author proposes an original definition of «research university potential» outlining its structural elements and elucidating its role within the management system of a research university's potential. The study's significance lies in its contribution to the comprehension and management of the concept of «research university potential» in the contemporary higher education environment.

The systematic approach employed in the algorithm ensures a thorough examination of various perspectives on the concept. The evaluation process aids in distilling the most meaningful definitions, providing a foundation for the author's unique interpretation. This article is valuable for scholars, administrators, and policymakers seeking a nuanced understanding of the multifaceted nature of a research university's potential. The findings contribute to a deeper understanding of the strategic role of research universities in fostering innovation and guiding effective management practices

The proposed definition, derived from the culmination of the algorithmic process, encapsulates the core elements of «research university potential» as resources (both explicit and implicit) and capabilities that enable a university's

capacity to achieve results in innovative, research, and educational activities, aiming to fulfill the mission and goals of a research university. This not only consolidates the insights gained from the analysis of existing definitions but also offers a novel perspective that contributes to the ongoing dialogue on effective university management.

Ключові слова: дослідницький університет, потенціал, визначення, алгоритм формування поняття, зміст поняття.

Keywords: research university, potential, definition, concept formation algorithm, concept content.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасному вищому освітньому середовищі стає важливим завданням розглядати університети як центри активного дослідження та наукових інновацій. Однак існуючі підходи до управління університетами, переважно, орієнтовані на навчання та адміністративні функції, і в них часто відсутня системна концепція формування наукового потенціалу. Однією з ключових проблем, яку ставить ця стаття, є відсутність чіткого розуміння і теоретичної бази для концептуалізації та визначення поняття «потенціал дослідницького університету».

Актуальність даного дослідження обумовлена високою динамікою розвитку наукових та технологічних процесів у сучасному світі, що вимагає університетів бути не лише центрами освітньої діяльності, але й ключовими учасниками наукового та інноваційного простору.

Умови війни та післявоєнної відбудови України визначають необхідність впровадження ефективних стратегій науково-дослідної роботи для вирішення важливих завдань, пов'язаних із соціально-економічним відновленням та інноваційним розвитком країни. Питання управління потенціалом дослідницьких університетів у контексті внутрішніх та

зовнішніх викликів стає визначальним для створення стратегічних напрямків розвитку, спрямованих на підтримку інноваційного потенціалу та високотехнологічного розвитку країни. Високоякісна наукова база університетів є ключовою умовою для вирішення сучасних проблем та покращення конкурентоспроможності України в глобальному науковому просторі, а також для створення передових рішень у сфері технологій, які сприятимуть відновленню та розвитку країни в умовах викликів та обмежень після війни.

Недоліки у визначенні поняття «потенціал дослідницького університету» можуть призвести до неефективного використання ресурсів, а також обмежити можливості внесення вагомego вкладу у сучасний науковий прогрес.

Ця стаття пропонує концептуальний підхід до формування поняття «потенціал дослідницького університету», який має за мету заповнити прогалини в науковій базі та сприяти розвитку ефективних стратегій управління потенціалом дослідницького університету.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Значну кількість досліджень як в Україні, так і за її межами було проведено за проблематикою визначення загального поняття потенціалу організації. Зокрема, у статті Хачатрян В. [18] проаналізувала існуючі в сучасній науці підходи до трактування сутності потенціалу організації. Авторка охарактеризувала різні концепції дослідження потенціалу, такі як трактування його як сукупності або як характеристики ресурсів, що характеризує ресурсну концепцію вивчення даної категорії. Трактування як сукупності можливостей, здатності досягати результату – результатну. Авторка підтвердила неоднозначність позиції щодо трактування категорії «потенціалу організації».

Верхоглядова Н. [3] класифікує підходи до концепції потенціалу на п'ять категорій: ресурсний, функціональний (здатність виконувати різноманітні функції та задовольняти потреби суспільства), цільовий, результативний (досягнуті результати в певних умовах) і діяльнісний

(загальна взаємодія суб'єктів господарювання для створення матеріальних благ та послуг).

У статті [13] Савченко Т. проаналізувала основні підходи до визначення сутності поняття «потенціал підприємства», а також розглянула основні складові поняття. Авторка зазначила, що поняття «потенціал підприємства» є складним і багатограним.

Щодо специфіки потенціалу дослідницького університету вагомий внесок зробили наступні вчені.

Ситницький М. [14] визначає інноваційний потенціал дослідницького університету як сукупність ресурсів та можливостей і пов'язує його реалізацію з місією університету.

У [22] розглядаються приклади успішних концепційних підходів до комерціалізації результатів наукових досліджень через створення ефективних інноваційних екосистем.

У [19] відзначається, що в контексті зростання комерціалізації українських академічних розробок велике значення приділяється університетським офісам з управління інтелектуальною власністю.

У [16] визначається, що інноваційний потенціал університету — це сукупність наявних в університеті інтелектуальних, технологічних, науково-виробничих ресурсів.

Підходи до визначення поняття були розглянути в роботі Тимченко І. [17], де запропоновано використовувати модифікований метод SAST [21] для аналізу та формування визначення, та в роботі Старостіної А. [20], де запропоновано комплексний підхід до структурування та формування визначень понять та категорій.

Проте в існуючих теоретичних і прикладних роботах зустрічаються численні твердження, що викликають дискусії і вимагають подальшого обговорення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є формування визначення «потенціал дослідницького університету».

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш за все для формування визначення поняття «потенціал дослідницького університету» необхідно розуміти поняття «дослідницький університет». Відповідно до законодавства України, дослідницький університет – це національний вищий навчальний заклад, що забезпечує проривний розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, має визнані наукові здобутки. Статус надається зазначеному закладу з метою підвищення ролі університету як центру освіти і науки, підготовки висококваліфікованих наукових і науково-педагогічних кадрів, упровадження у практику наукових досягнень, технічних і технологічних розробок, реалізації разом з іншими вищими навчальними закладами та науковими установами спільних програм за пріоритетними напрямками фундаментальних і прикладних наукових досліджень для розв’язання важливих соціально-економічних завдань у різних галузях економіки [1].

Будь-яка економічна категорія чи поняття, в тому числі поняття «потенціал дослідницького університету» має складатися з трьох основних складових. Перша складова – суть поняття, описує найбільш суттєву сторону явища, яке досліджується. Друга складова – зміст поняття, вказує на те яким саме чином відбувається розгортання суті явища. Третій компонент визначення поняття вказує до якого саме результату в економічній системі призводить реалізація даного явища.

Крім того визначення має відповідати наступним вимогам згідно державних стандартів [2]:

- сумірність: визначення повинно бути узгодженим із поняттям, включаючи ознаки, які належать всім видовим поняттям, що формують його обсяг;

- наявність лише суттєвих ознак: визначення має містити тільки ключові ознаки, важливі для даної предметної галузі, які чітко визначають поняття і відображають його спільність з іншими поняттями системи;

- системність: визначення повинно відображати системну взаємодію поняття в рамках предметної галузі;

- нездатність спричинювати хибне коло: визначення не повинно спричинювати хибне коло. поняття не може бути визначено через інше поняття, яке визначається через перше;

- відсутність тавтології: у визначенні не може використовуватися те саме поняття, що зафіксовано вже в самому терміні;

- відсутність заперечувальних ознак незаперечувального поняття: визначення незаперечувального поняття не повинно містити заперечувальних формулювань;

- однозначність: використані поняття у визначенні повинні бути чітко та однозначно визначені в межах певної системи понять;

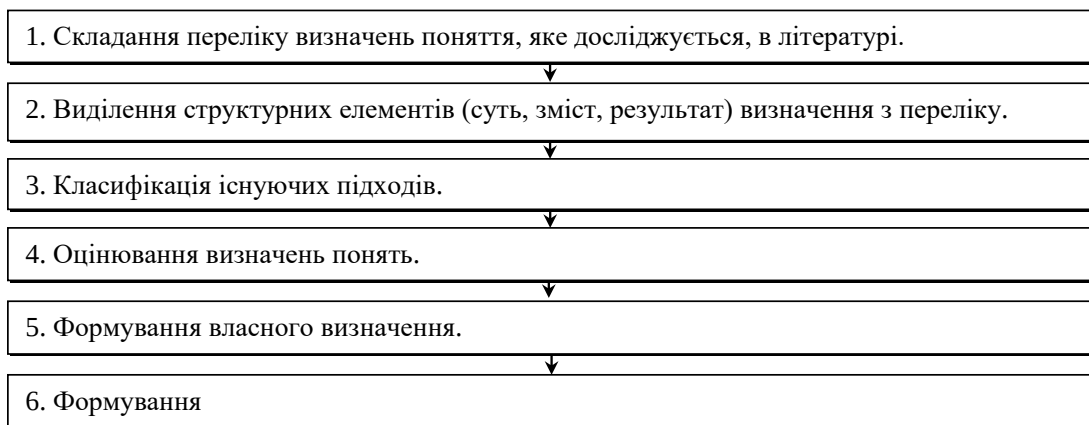
- несуперечливість визначенням понять інших стандартів: перевірте, чи використані терміни у визначенні мають ті самі значення, що й у інших стандартах на терміни та визначення понять;

- раціональна (оптимальна) стислість: визначення повинно бути лаконічним і складатися з одного речення;

- визначеність поняття: всі поняття в рамках предметної галузі повинні бути визначені достатньо чітко, включаючи всі необхідні ознаки.

- мовна правильність визначення: визначення повинно відповідати правилам і нормам наукового стилю української мови.

Пропонуємо використовувати алгоритм для формування визначення поняття наведено на рис. 1.

Рис. 1. Алгоритм формування визначення поняття

Складено автором на основі [20]

На **першому етапі** конструювання поняття «потенціал дослідницького університету» даємо якомога більше визначень цьому поняттю. Нажаль в вітчизняній та міжнародній літературі надано невелику кількість визначень поняття «потенціал дослідницького університету» тому включимо до аналізу суміжні поняття. Перелік визначень наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Перелік визначення поняття «потенціал дослідницького університету» та суміжних

№	Поняття	Визначення
1	Lombardi, J (2001), [23], Потенціал дослідницького університету – це	спроможність залучати доходи, а саме: плату за навчання, ендаумент-фонди, гранти; здатність комерціалізувати дослідницькі результати за посередництва патентів, ліцензій, роялті чи у формі цільових державних асигнувань
2	Ситницький М. В. (2020), [14], Потенціал дослідницького університету - це	здійснювати передові наукові дослідження, створювати інноваційні рішення та впроваджувати їх на практиці
3	Zhylynska, O., Sitnicki, M., & Vikulova, A. (2019), [26], Інноваційний потенціал дослідницького університету	сукупність наявних і готових до використання внутрішніх і зовнішніх ресурсів і можливостей університету світового рівня, які дозволяють йому ефективно виконувати свою місію (переклад).
4	С. Калашнікової (2017), [12], Лідерський потенціал закладів вищої освіти – це	система якісних характеристик університету як інституції та його спільноти безпосередньо, що спричиняють та підтримують імплементацію та розвиток принципів розподіленого лідерства на інституційному та індивідуальному рівнях, та які, як правило легітимізовані на рівні відповідних інституційних політик, принципів і процедур

№	Поняття	Визначення
5	Лугова В.М. (2017), [9], Науковий потенціал ЗВО – це	сукупність таких показників, як якісний склад НПП, а саме частка працівників, які мають науковий ступінь, у загальній кількості штатних працівників; частка працівників науково-дослідної частини, інституту, сектору, відділу ВНЗ/НУ у загальній кількості штатних працівників; кількість дисертацій, які захищено у ВНЗ, щодо кількості штатних працівників.
6	Нагорняк Т. Л. (2020), [10], Потенціал ЗВО – це	сукупність взаємопов'язаних відкритих і прихованих ресурсів закладу вищої освіти, що здатні проявлятися через кількісні та якісні показники його діяльності та свідчити про конкурентоспроможність закладу і його вплив на суспільство в частині освітнього, наукового, лідерського та інноваційного розвитку.
7	Телетов О. С. (2019), [16], Інноваційний потенціал університету	це сукупність наявних в університеті інтелектуальних, технологічних, науково-виробничих ресурсів, що ефективно впливають на підвищення іміджу та рейтингових позицій закладу вищої освіти (ЗВО) у світі й можуть розглядатися з позиції можливостей пристосування до мінливої ситуації на ринку освітніх послуг

Джерело: складено автором на основі [9, 10, 12, 14, 16, 23, 26]

На другому етапі виділимо суть, зміст та результат наведених визначень понять. Структура понять «потенціал дослідницького університету» та суміжних наведена в табл. 2.

Таблиця 2. Структура поняття «потенціал дослідницького університету» та суміжних в підходах різних авторів

№	Суть явища	Зміст явища	Результат явища
1	Спроможність залучати доходи	а саме: плату за навчання, ендаумент-фонди, гранти; комерціалізувати дослідницькі результати за посередництва патентів, ліцензій, роялті чи у формі цільових державних асигнувань	
2	Здатність здійснювати	передові наукові дослідження, створювати інноваційні рішення та впроваджувати їх на практиці	
3	Сукупність наявних і готових до використання внутрішніх і зовнішніх ресурсів і можливостей університету світового рівня		які дозволяють йому ефективно виконувати свою місію

Продовження таблиці 2

№	Суть явища	Зміст явища	Результат явища
4	Система якісних характеристик університету	що спричинюють та підтримують імплементацію та розвиток принципів розподіленого лідерства на інституційному та індивідуальному рівнях, та які, як правило легітимізовані на рівні відповідних інституційних політик, принципів і процедур	
5	Сукупність таких показників	як якісний склад НПП, а саме частка працівників, які мають науковий ступінь, у загальній кількості штатних працівників; частка працівників науково-дослідної частини, інституту, сектору, відділу ВНЗ/НУ у загальній кількості штатних працівників; кількість дисертацій, які захищено у ВНЗ, щодо кількості штатних працівників	
6	Сукупність взаємопов'язаних відкритих і прихованих ресурсів закладу вищої освіти	що здатні проявлятися через кількісні та якісні показники його діяльності	свідчити про конкурентоспроможність закладу і його вплив на суспільство в частині освітнього, наукового, лідерського та інноваційного розвитку
7	сукупність наявних в університеті інтелектуальних, технологічних, науково-виробничих ресурсів	що ефективно впливають на підвищення іміджу та рейтингових позицій закладу вищої освіти (ЗВО) у світі	можуть розглядатися з позиції можливостей пристосування до мінливої ситуації на ринку освітніх послуг

Джерело: складено автором

Можемо простежити різницю у підходах до визначення поняття. Здійснимо аналіз виявлених точок та узагальнимо їх позиції за допомогою табл. 3.

Із семи визначень, що наведені в табл. 2, лише в двох є в наявності всі елементи структури (суть, зміст та результат явища). Чотири визначення містять суть та зміст явища, однак в них відсутній результат, а в одному присутній результат однак відсутній зміст. Відносно суті ми можемо

виокремити наступні підходи: сукупність (система) ресурсів, спроможність (можливість), система характеристик (показників).

Таблиця 3. Класифікація існуючих підходів до визначення поняття «потенціал дослідницького університету» та суміжних

№	Суть явища			Зміст явища	Результат явища
	сукупність (система) ресурсів	спроможність (здатність)	система характеристик (показників)		
1		+		+	-
2		+		+	-
3	+			-	+
4			+	+	-
5			+	+	-
6	+			+	+
7	+			+	+

Джерело: складено автором

Оцінимо наведені визначення за 5-ти бальною шкалою за наступними критеріями:

- наявність компонентів;
- поширеність визначення в науковій літературі;
- теоретична обґрунтованість визначення;
- доступність для практичного використання;
- відповідність вимогам державних стандартів.

Результати оцінювання наведені в табл. 4.

Таблиця 4. Оцінка існуючих підходів до визначення поняття «потенціал дослідницького університету» та суміжних

№		Оцінка				
		наявність компонентів	поширеність	теоретична обґрунтованість	практична доступність	відповідність вимогам
1	3	2	1	4	4	14
2	3	3	3	4	5	18
3	3	5	4	4	5	21
4	3	3	2	3	4	15
5	2	1	1	3	3	10
6	4	5	3	4	5	21
7	5	5	4	4	5	23

Джерело: складено автором

За результатами оцінювання можемо виділити три визначення, які набрали найбільшу кількість балів, а саме визначення під номерами 3, 6 та 7. Ці визначення розглядають потенціал університету як сукупність ресурсів.

Також, на нашу думку, особливо варто відзначити визначення №3, в якому потенціал тісно пов'язується з місією дослідницького університету.

Відповідно до проведеного аналізу, можемо запропонувати власне визначення поняття «потенціал дослідницького університету». **Потенціал дослідницького університету** – це ресурси (наявні та приховані) і можливості, що забезпечують здатність університету досягати результатів в інноваційній, науково-дослідній та освітній діяльності, задля виконання його місії та цілей. Структурні елементи власного визначення наведені в табл. 5.

Таблиця 5. Структура поняття «потенціал дослідницького університету»

Категорія	Суть явища	Зміст явища	Результат явища
Потенціал дослідницького університету – це	ресурси (наявні та приховані) і можливості	що забезпечують здатність університету досягати результатів в інноваційній, науково-дослідній та освітній діяльності	задля виконання його місії та цілей

Джерело: розроблено автором

Сформоване визначення синтезує два найбільш популярних підходи до сутності явища потенціал дослідницького університету, визначаючи потенціал, і як ресурси, і як можливості реалізації цих ресурсів. Така сутність одразу вказує на подвійну структуру потенціалу і наголошує на необхідності наявності не лише ресурсів, а й можливостей їх використати. Крім того через зміст явища розкривається безпосередній зв'язок потенціалу з результатами діяльності дослідницького університету. Результат явища свідчить про те, що управління потенціалом дослідницького університету має здійснюватися відповідно до місії та цілей його діяльності задля їх досягнення.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, автором було розглянуто структуру визначення, запропоновано алгоритм формування визначення понять, який складається з 6 етапів і передбачає збір якомога більшої кількості наявних визначень аналізованого поняття серед вітчизняних та зарубіжних вчених, аналіз суті, змісту, та результату як структурних елементів обраних визначень, оцінювання, формування власного визначення, орієнтуючись на здійснений та розкриття того як запропоноване визначення розкриває аналізоване поняття в його

предметній області. Було розглянуто 7 визначень поняття «потенціал дослідницького університету» та суміжних, виділено три підходи до сутності поняття «потенціал дослідницького університету». Автором було здійснено оцінювання аналізованих визначень, обрано трійку найкращих. На основі здійсненого аналізу було запропоновано власне визначення поняття «потенціал дослідницького університету», виділено його структурні елементи та охарактеризоване його місце в системі управління потенціалом дослідницького університету.

Майбутні дослідження можуть фокусуватися розширенні кількості визначень, що беруть участь в аналізі, більш глибокого аналізу власне поняття «потенціал». Формування концепції управління потенціалом дослідницького університету.

Література

1. Закон України Про вищу освіту від 01.07.2014 р. / Відомості Верховної Ради України . 2014. №37-38 / із змінами, чинний станом на 08.12.2023 : URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Термінологія. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять : ДСТУ 3966:2009. К. : Держспоживстандарт України, 2010. 127 с.
3. Верхоглядова Н. І., Коваленко Є. В. Аналіз підходів до визначення сутності потенціалу підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2016. № 1. С. 26-32.
4. Грищенко І. М. Напрямок модернізації – підприємницький університет. Освіта і суспільство : навч. посіб.; П.М. Куліков, Т.В. Девтерова, І.В. Девтеров та ін.; уклад.: І. В. Девтеров, Т. В. Девтерова; Рада ректорів Київського вузівського центру. Київ : Видавництво «Політехніка» НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2018.
5. Жилінська О. І. Дослідницькі університети у комерціалізації результатів ДіР. *Сучасна наука та технології: від фундаментальних*

досліджень до комерціалізації результатів НДДКР; матеріали міжнародної науково-практичної конференції. К.: Фенікс 2010. С. 171-173.

6. Жилінська О. І. Науково-технічна діяльність у контексті самоорганізації: Монографія. К.: Парламентське видавництво, 2010. 552 с.

7. Клімова Г. П. Інноваційний розвиток вищої освіти України: методологічний аспект аналізу. Право та інноваційне суспільство. 2013. № 1. С. 107-124.

8. Краснощок І. П. Виховний потенціал закладу вищої освіти: структура та критерії розвитку. *Наукові записки ЦДПУ ім. В.Винниченка. Серія: Педагогічні*. Кропивницький : РВЦ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. № 180. С. 90-97.

9. Лугова В. М. «Науковий потенціал ВНЗ України та результативність його використання». *Економіка і суспільство*. 2017. №. 8. с. 27 С. 547-555.

10. Нагорняк Т. Л. Розвиток потенціалу закладу вищої освіти в системі управлінських практик. *Економіка і організація управління*. №. 4 2020. С. 187-197.

11. Новікова І.Е. Активізація технологічного трансферу у дослідницьких університетах: теорія та практика : монографія / І.Е. Новікова Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2019. 512 с.

12. Розвиток інституційного потенціалу університетів у контексті глобального лідерства: колективна монографія / Авторський колектив: Є. Балджи, І. Драч, С. Калашнікова, О. Коваленко, С. Курбатов, Н. Невмержицька, О. Паламарчук, В. Рябченко, Л. Червона; за заг. ред. С. Калашнікової. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2017. 205 с.

13. Савченко Т.В. Основні підходи до визначення сутності потенціалу підприємства, *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. №. 17 С. 325-330.

14. Ситницький М. В. Міжнародний конкурентний потенціал дослідницьких університетів України. *БізнесІнформ*, 2020. № 3. С. 170-181.

15. Ситницький М. В. Стратегічне управління розвитком дослідницьких університетів : монографія. К. : «Ліра», 2018. С. 302.
16. Телстов О. С., Лазоренко В. Є. Забезпечення інноваційного розвитку в закладах вищої освіти, *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*, 2019. № 3. С. 66-73.
17. Тимченко І. П. Концептуальні основи формування поняття «організаційний розвиток», *БізнесІнформ*, № 3. 2016. 99-107.
18. Хачатрян В. В. Потенціал підприємства: сутність та економічний зміст, *Вісник хмельницького національного університету*, 2020, в. 4.
19. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П. Офіс управління інтелектуальною власністю: створення, робота, ефективність: навч. посіб.; М-во освіти і науки, Укр. ін-т наук.-техн. експертизи та інформації. Київ : УкрІНТЕІ, 2016. 195 с.
20. 7 сходинок підготовки успішної дисертації. Монографія / Старостіна А. О., Кравченко В. А., Нагачевська Т. В. /За заг. ред. проф. Старостіної А. О. 2-ге вид., перероб. і доп. К: «НВП «Інтерсервіс», 2019. 304 с.
21. Dash, D. SAST Methodology / D. Dash // Xavier Institute of Management, Bhubaneswar, India, 2007. Vol. 19. No. 2. P. 137-155.
22. Etzkowitz H. Networks of Innovation: science, technology and development in the triple helix era. *Research Policy*. 2002. № 14 (2).
23. Lombardi, J., Graig, D., Capaldi, E., Gater, D., Mendonca, S. (2002) 'University Organization, Governance, and Competitiveness', in: *The Top American Research Universities, The Center for Measuring University Performance, An Annual Report from The Lombardi Program on Measuring University Performance*, electronic document [<http://mup.asu.edu/research2002.pdf>]
24. Nicholls A. *Managing Educational Innovations* / A. Nicholls – London, 1983. – 276 p

25. Zhylynska O., Balan V., Avramchuk A. Methodological aspects of assessment of research universities competitiveness. Management of the 21st century: globalization challenges: [monograph] / in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2018. Czech Republic. 508 p.

26. Zhylynska, O., Sitnicki, M., & Vikulova, A. (2019). Systematic assessment of the innovative potential of a research university. *Baltic Journal of Economic Studies*, 5(2), 38-44.

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On higher education”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (Accessed 15 Sept 2024).

2. Derzhspozhyvstandart (2010), Terminolohiia. Zasady i pravyla rozroblennia standartiv na terminy ta vyznachennia poniat': DSTU 3966:2009 [Terminology. Principles and rules of development of standards for terms and definitions of concepts: DSTU 3966:2009], Derzhspozhyvstandart Ukrainy, Kyiv, Ukraine.

3. Verkhohliadova, N.I. and Kovalenko, Ye.V. (2016), “Analysis of approaches to determining the essence of the company's potential”, *Problemy systemnoho pidkhotu v ekonomitsi*, vol. 1, pp. 26-32.

4. Hryshchenko, I.M. Kulikov, P.M. Devterova, T.V. and Devterov, I.V. (2018), *Napriam modernizatsii – pidpriemnytskyi universytet. Osvita i suspilstvo* [The direction of modernization is the University of Entrepreneurship. Education and society Vydavnytstvo «Politehnika» NTUU “KPI im. Ihoria Sikorskoho”, Kyiv, Ukraine.

5. Zhylynska, O.I. (2010), “Research universities in the commercialization of R&D results”, *Suchasna nauka ta tekhnolohii: vid fundamental'nykh doslidzhen' do komertsializatsii rezul'tativ NDDKR*, [Modern science and technologies: from fundamental research to commercialization of R&D results], Feniks, Kyiv, Ukraine, pp. 171-173.

6. Zhylinska, O.I. (2010), Naukovo-texnichna diyal'nist' u konteksti samoorganizaciyi: Monografiya, [Scientific and technical activity in the context of self-organization, monograph], Parliamentary Publishing House, Kyiv, Ukraine.
7. Klimova, H.P. (2013), "Innovative development of higher education in Ukraine: methodological aspect of analysis", Pravo ta innovatsiine suspilstvo, Vol. 1, pp. 107-124.
8. Krasnoschok, I.P. (2019), "Educational potential of a higher education institution: structure and development criteria", Naukovi zapysky TsDPU im. V.Vynnychenka. Serii: Pedahohichni, vol. 180, pp. 90-97.
9. Luhova, V.M. (2017), "The scientific potential of Ukrainian universities and the effectiveness of its use", Ekonomika i suspil'stvo, vol. 8, no. 27, pp. 547-555.
10. Nahorniak, T.L. (2020), "Development of the potential of the institution of higher education in the system of management practices", Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia, vol. 4, pp. 187-197.
11. Novikova, I.E. (2019), Aktyvizatsiia tekhnolohichnoho transferu u doslidnytskykh universytetakh: teoriia ta praktyka : Monohrafiia [Activation of technological transfer in research universities: theory and practice: Monograph] PP Zvoleiko D.H., Kamianets-Podilskyi, Ukraine.
12. Baldzhy, Ye. Drach, I. Kalashnikova, S. Kovalenko, O. Kurbatov, S. Nevmerzhyts'ka, N. Palamarchuk, O. Riabchenko, and Chervona V.L. (2017), Rozvytok instytutysijnoho potentsialu universytetiv u konteksti hlobal'noho liderstva [Development of the institutional potential of universities in the context of global leadership], Instytut vyschoi osvity NAPN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
13. Savchenko, T.V. (2018), "Basic approaches to determining the essence of an enterprise's potential", Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia, vol. 17, pp. 325-330.
14. Sytnyts'kyj, M.V. (2020), "International competitive potential of research universities of Ukraine", BiznesInform, vol. 3, pp. 170-181.
15. Sytnytskyi, M.V. (2018), Stratehichne upravlinnia rozvytkom doslidnytskykh universytetiv: Monohrafiia [Strategic management of research universities development: monograph], Lira, Kyiv, Ukraine.

16. Tielietov, O.S. and Lazorenko, V.Ie. (2019), "Ensuring innovative development in institutions of higher education", Visnyk SumDU. Seriya "Ekonomika", vol. 3, pp. 66-73.
17. Tymchenko, I.P. (2016), "Conceptual foundations of the formation of the concept of "organizational development"", BiznesInform, vol. 3, pp. 99-107.
18. Khachatryan, V.V. (2020), "Enterprise potential: essence and economic meaning", Visnyk khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu, vol. 4.
19. Tsybulov, P.M. and Chebotarov V.P. (2016), Ofis upravlinnia intelektualnoiu vlasnistiu: stvorennia, robota, efektyvnist [Intellectual Property Management Office: creation, work, efficiency], UkrINTEI, Kyiv, Ukraine.
20. Starostina, A.O. Kravchenko, V.A. and Nahachevs'ka, T.V. (2019), 7 skhodynok pidhotovky uspishnoi dysertatsii [7 steps of preparing a successful dissertation], NVP «Interservis», Kyiv, Ukraine.
21. Dash, D. (2007), "SAST Methodology", Xavier Institute of Management, Bhubaneswar, India, vol. 19, no. 2, pp. 137-155.
22. Etzkowitz, H (2002), "Networks of Innovation: science, technology and development in the triple helix era", Research Policy, vol. 14 (2).
23. Lombardi, J. Graig, D. Capaldi, E. Gater, D. and Mendonca, S. (2002), "University Organization, Governance, and Competitiveness", Top American Research Universities, The Center for Measuring University Performance, An Annual Report from The Lombardi Program on Measuring University Performance, available at: <http://mup.asu.edu/research2002.pdf> (Accessed 15 Sept 2024).
24. Nicholls, A (1983), Managing Educational Innovations, London, UK.
25. Zhylynska, O. Balan, V. and Avramchuk, A. (2018) "Methodological aspects of assessment of research universities competitiveness", Management of the 21st century: globalization challenges, Nemoros s.r.o., Prague, Czech Republic.
26. Zhylynska, O. Sitnicki, M. and Vikulova, A. (2019), "Systematic assessment of the innovative potential of a research university", Baltic Journal of Economic Studies, vol. 5 (2), pp. 38-44.

Стаття надійшла до редакції 24.09.2024 р.